

платежів, правове і технологічне забезпечення дистанційних трудових відносин.

Список використаних джерел:

1. Говоров М. Телеработа и теледоступ: общие понятия и определения www.i-b.ru/library/digest/digest.phtml?art=teleworking/3.htm
2. Горяникова В. Дистанционный коллектив - от коттеджа до кочевья // Business Online – новое поколение бизнеса. 2002. - №8 (<http://www.bizon.ru/viewarticle.phtml?id=2>)
3. Долин Г. Удаленная работа - все "ЗА" // www.ricn.ru
4. Сухарев М. Реальный труд в виртуальном мире // http://emoney.al.ru/job/freelance/realnij_trud_v_virtualnom.htm
5. Москалюк А. Что такое "телеработа" или "удаленная занятость" // <http://www.angelfire.com/al2/teleworks/index.html>
6. Пикалов А. Аналитический материал о возможности телеработы в современной компании // Бизнес. – 2000. - №4. 8 февраля
7. Шмелькова Елена. Все, что пужно для телеработы // Мир Интернет // www.iworld.ru

К.Л.Багрий,

Чернівецький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

**Деякі аспекти автоматизації обліку та фінансової
звітності на підприємстві**

У статті досліджуються значення та необхідність автоматизації обліку та фінансової звітності на підприємстві в сучасних умовах. Розглянуто основні методологічні принципи автоматизації обліку на базі автоматизованого робочого місця бухгалтера. Визначено складові реєстру бухгалтерського обліку при застосуванні комп'ютерної техніки.

In clause are investigated meaning (importance) and necessity of automation of the account and financial reporting at the enterprise in modern conditions. The basic methodological principles of automation of the account are considered on the basis of the automated workplace of the bookkeeper. The compound registers of book keeping are certain (determined) at application of computer engineering.

Сучасний рівень розвитку характеризується комп'ютеризацією всіх сфер національної економіки країни: вирішенням принципово нових завдань обліку, аналізу, контролю й управління; застосуванням автоматизованих

систем управління, електронно-обчислювальних машин та автоматизованих робочих місць облікових працівників.

Незважаючи на те, що за допомогою персональних електронно-обчислювальних машин (ПЕОМ) вирішуються завдання обліку, продуктивність праці деяких облікових працівників та працівників управління залишається низькою. Найбільший ефект від застосування ПЕОМ в бухгалтерському обліку досягається за рахунок вдосконалення його методології та організації, підвищення контрольних властивостей, більш певного задоволення потреб управління. В наш час раціоналізація технології обробки облікової інформації, зниження трудомісткості – основні напрямки автоматизації бухгалтерського обліку, проте їх можливості дуже обмежені. Це пояснюється тим, що сучасна методологія та організація обліку сформувались при веденні обліку вручну. Застосування ПЕОМ вступас у певне протиріччя з практикою обліку. ПЕОМ полегшують працю бухгалтера, але без зміни й подальшого розвитку методології вони нічого не вносять в його зміст, в підвищення ролі обліку в управлінні. Стас очевидною необхідність вдосконалення методології обліку та його організації, їх максимальної відповідності потребам управління.

Дослідженням проблеми автоматизації обліку та фінансової звітності на підприємстві займалися такі вчені, як Ф.Ф.Бутинець, С.В.Івахненко, А.Н.Бундюк, С.В.Филиппова, Е.А.Шуремов та інші. Особливу увагу привернули праці перших трьох авторів.

Ф.Ф.Бутинець розглянув теоретичні основи комп'ютеризації бухгалтерського обліку та фінансової звітності, поняття автоматизації бухгалтерського обліку, інформаційних технологій та систем, їх класифікацію. Окремо було розкрито передумови, принципи та послідовність створення комп'ютерної системи бухгалтерського обліку, порядок побудови облікового апарату. Автор приділив особливу увагу веденню бухгалтерського обліку на основі сучасних інформаційних продуктів, висвітлив питання методології обліку в умовах автоматизованої обробки облікової інформації. Щодо автоматизації обліку автор

ззначив: “Використання засобів автоматизації обліку дозволяє практично повністю вирішити проблему точності та оперативності отримання бухгалтерської інформації. Протягом декілька хвилин можуть бути підготовлені різноманітні і деталізовані дані, які необхідні для прийняття ефективних управлінських рішень. Правильний вибір засобів автоматизації та програмного забезпечення дозволяє легко і миттєво адаптувати роботу бухгалтерії до правових норм, які часто змінюються” [2, с.5].

С.В.Івахненко висвітлив інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. Автор розглянув значення автоматизації обліку та фінансової звітності і виділив основні інформаційні програми, які можуть використовуватись українськими підприємствами та організаціями з метою ефективного ведення ними обліку, складання звітності та проведення внутрішнього аудиту, а також зосередив увагу на важливості автоматизації аудиту на сучасному етапі розвитку економіки країни.

А.Н.Бундюк виклав концепцію організації і практичні рекомендації ведення автоматизованого бухгалтерського і податкового обліку в комп'ютерній системі “1С: Бухгалтерія 7.7” у взаємозв'язку із законами України і положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, що орієнтовані на міжнародні стандарти. Ведення автоматизованого обліку та складання фінансової звітності автор ілюструє наскрізними прикладами. Підсумковий результат зводиться до наступного твердження: “Организация оперативного и достоверного учёта на предприятии невозможна без использования современных компьютерных технологий” [1, с.208]. Це твердження на сьогодні є досить актуальним. Автоматизація обліку та фінансової звітності є необхідною умовою щодо переходу України на європейську систему бухгалтерського обліку з використанням міжнародних стандартів.

Сьогодні провідні світові вчені підтверджують необхідність комп'ютеризації національної економіки України як одного з основних чинників підвищення ефективності виробництва, забезпечення розвитку економіки та техніки нашої країни згідно з вимогами міжнародних стандартів.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТА АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ

Нові технічні засоби автоматизації та організаційні форми їх експлуатації в умовах функціонування автоматизованих робочих місць облікових робітників визначають необхідність перегляду методологічних аспектів автоматизації бухгалтерського обліку, які склалися в період застосування ПЕОМ загального призначення.

До основних методологічних принципів автоматизації бухгалтерського обліку на базі автоматизованого робочого місця бухгалтера, які спрямовані на забезпечення єдності прийомів (способів) розробки та функціонування її як єдиної системи, слід віднести:

- децентралізовану організаційну форму експлуатації засобів автоматизації в місцях виникнення облікової інформації, безпосередньо в бухгалтеріях та інших службах, де виникає та використовується первинна облікова інформація про господарські операції, що підлягають відображенню в бухгалтерському обліку;
- автоматизацію складання документів первинного обліку на паперовому та магнітному носіях на ділянках та службах з масовим характером виникнення господарських операцій та передачу цих даних бухгалтеру відповідної ділянки обліку для автоматизованого вводу та відображення даних у бухгалтерському обліку;
- експлуатацію засобів автоматизації обробки облікової інформації – ПЕОМ повинні виконувати безпосередньо облікові робітники в умовах функціонування АРМ бухгалтера.

Застосування комп'ютерної техніки вносить значні зміни в організацію бухгалтерського обліку, зумовлені зміною способів обробки первинних облікових даних, високою швидкістю надання звітної інформації через раціональне упорядкування облікових даних. Комп'ютеризація обліку покликана підвищити роль бухгалтерського обліку як функції управління, тому що обчислювальна техніка з допоміжного засобу перетворюється на визначений фактор організації обліку, змінюючи не тільки його форму, але й технологію. Так, комп'ютерні системи бухгалтерського обліку, як складові інформаційних систем автоматизації управління,

використовують єдину базу даних для вирішення оперативних підприємницьких та облікових завдань. При комплексній комп'ютеризації обліку та управління відмінності між фінансовим, управлінським, податковим обліком або між оперативним та бухгалтерським полягають в різних процедурах обробки інформації, що знаходиться в інформаційній базі даних підприємства. Фактично, єдина система економічної інформації надає дані для обліку, поточного управління, аналізу й аудиту.

Для удосконалення управління підприємством необхідно використовувати нові методи управління і сучасні технічні засоби побудови різноманітних інформаційних систем. у першу чергу необхідно провести корінну реконструкцію його технічної і інформаційної бази на основі введення автоматизованої системи обліку, контролю і аудиту.

Керівники і фахівці, які пов'язані з конкретним управлінням, не можуть обходитися без вірогідної оперативної, зовнішньої і внутрішньої інформації при виробленні та прийнятті управлінських рішень, які спрямовані на покращення виробничої, господарської та іншої діяльності керованого ними суб'єкта управління. Діючі системи автоматизованої обробки економічної інформації, як правило, забезпечують внутрішньою інформацією лише бухгалтерський облік, статистику, складання зведеної звітності тощо. А тому необхідну інформацію для вироблення та прийняття управлінських рішень керівники здебільшого вимушені збирати і обробляти вручну або іншим неефективним способом. При виконанні цієї дорого вартісної та довготривалої технічної роботи, їм не вистачає інколи часу для оперативного аналізу процесів, які відбуваються на ринку та у виробничо-господарській діяльності, тому вони насіпх готують управлінські рішення, які не завжди є оптимальними й ефективними. Врешті-решт, зазнають збитків виробництво та інші ланки, що за умов ринкових відносин призводить об'єкт управління до банкрутства.

Для того, щоб підвищити оперативність і покращити якість управління, а також постійно вдосконалювати методи управління, потрібно забезпечувати керівників своєчасною й

об'єктивно необхідною інформацією зовнішнього і внутрішнього характеру, яку б вони використовували при виробленні та прийнятті управлінських рішень.

Розробки вчених і практиків спрямовані на всебічну комп'ютеризацію, з одного боку, правової, ділової, економічної інформації, яка стосується автоматизації управління в організаційно-економічних об'єктах різних рівнів і призначень, з іншого – соціально-побутової інформації, яка потрібна населенню як послуга для забезпечення нормальної життєдіяльності.

При обліку, контролі, аудиті та аналізі фінансової звітності підприємства використовують зведені форми та звітні дані бухгалтерського обліку, які, в свою чергу, базуються на первинному та поточному обліку. Вирішення завдань обліку і складання звітності базуються на первинній інформації, що виникає у процесі фінансово-господарської діяльності, а також на інформації, яка повністю формується у процесі вирішення завдань інших ділянок обліку. Зведений облік і складання звітності включає в себе завдання узагальнення інформації на аналітичних і синтетичних рахунках з подальшим групуванням отриманих даних по одному або декількох рахунках з метою формування даних для складання звітності, аналізу, контролю та аудиту.

Автоматизоване робоче місце бухгалтера зведеного обліку і складання звітності передбачає відображення господарських операцій, що змінюють стан коштів підприємства, і їх джерел на рахунках бухгалтерського обліку, які служать засобом економічного групування господарських засобів і джерел, виражених у грошовому і натуральному вигляді, і дозволяють отримати у зручному вигляді інформацію, необхідну для управління підприємством. При цьому використовують інформацію з двох видів взаємопов'язаних рахунків бухгалтерського обліку: синтетичних і аналітичних, які відрізняються ступенем деталізації обліку засобів і джерел, що має важливе значення як для посилення контролю за правильністю самого обліку, так і для ефективного використання інформації в управлінні підприємством. Поряд з відображенням господарської

діяльності підприємства комплекс завдань фінансового обліку забезпечує автоматизоване складання бухгалтерського балансу і звітності, що є заключним етапом облікового процесу і виконується після закінчення звітного періоду.

На сучасному етапі український ринок комп'ютерних програм пропонує програмні продукти, які хоча й відрізняються виконанням, способами настройки, інтерфейсом, але побудовані за однією моделлю. Суть цієї моделі – уніфікація даних та їх подання в системі подвійного запису, ускладнена і доповнена спеціальними функціями, які необхідні для відображення специфіки операцій з різних ділянок обліку. Однак в окремих програмних продуктах обробка та накопичення первинної документації спочатку здійснюється шляхом простої реєстрації, а потім виконується формування бухгалтерських проведення, що є недоцільним, оскільки подвійний запис – універсальний механізм, за допомогою якого можна адекватно відображати факти господарського життя підприємства. Бухгалтерія є основним постачальником та споживачем інформації на підприємстві, тому всі дані повинні зберігатись в єдиному уніфікованому реєстрі, побудованому за принципом подвійного запису.

Одним з таких програмних продуктів є комплекс програмного забезпечення "ІС: Бухгалтерія 7.7". Цей комплекс дозволяє працювати як на відокремленому робочому місці так і в локальній чи зовнішній мережі, коли інформацією можна користуватись вже через мить після того, коли вона була занесена до машинної пам'яті з будь-якої машини, де б вона не була встановлена (офіс, будівельний майданчик, склад). Але для його впровадження необхідно, щоб кожна організація мала кілька ЕОМ, а зважаючи на те, що ще не всі організації та підприємства нашої країни комп'ютеризували свою діяльність, то система ІС не так швидко поширюється, як того хотілося би.

Отже все, як завжди, впирається у вільні грошові кошти, яких наші підприємства та організації не мають або роблять вигляд, що не мають. Немає грошей на обладнання організацій комп'ютерною технікою, немає грошей, щоб впровадити систему й налагодити її на нормальну роботу, немає грошей,

щоб організувати навчання співробітників. А якщо зважити на те, що в найближчі кілька років вся наша бухгалтерія має перейти на європейську систему бухгалтерського обліку, то доведеться шукати нові, ще більш ефективні шляхи автоматизації обліку та фінансової звітності. Щодо світового досвіду, то за кордоном вже давно існують системи повної автоматизації управлінських та облікових процесів на підприємствах.

Як показує досвід, форми обліку, що передбачають застосування комп'ютерів, на відміну від паперових, дозволяють ефективно задовольнити всі необхідні потреби бухгалтерів у процесі їхньої праці. Можливість здійснення широкого розподілу праці забезпечується тим, що сучасні програмно-апаратні комп'ютерні системи, як правило, побудовані за принципами розподіленої обробки даних. Завдяки програмно-реалізованому механізму, що дозволяє працювати з однією базою даних одночасно різним користувачам, з'явилась можливість одночасно працювати з одним обліковим реєстром не одному, а декільком бухгалтерам.

Застосування комп'ютерів дозволяє вирішити проблему аналітичного обліку. Якщо при застосуванні паперових форм обліку, збільшення рівнів деталізації аналітичного обліку та переліку об'єктів аналітики вимагає збільшення кількості облікових працівників, то при застосуванні комп'ютерної техніки можна ефективно вести аналітичний облік з будь-яким рівнем деталізації та широкою номенклатурою аналітичних об'єктів. Реєстрація операцій в хронологічному і системному порядку в розрізі синтетичних та аналітичних рахунків, яка раніше здійснювалась окремо, поєднується в одному робочому процесі. При цьому контроль за тотожністю даних аналітичного та синтетичного обліку забезпечується автоматично.

При паперових формах обліку операції накопичення даних в облікових реєстрах обчислення підсумків та перенесення даних між обліковими реєстрами потребують великих затрат живої праці та завжди пов'язані з помилками. При застосуванні комп'ютерів ці операції виконуються без

участі людини. Таким чином, за умови, що при застосуванні комп'ютерів не копіюється жодна з паперових форм, а ведеться єдиний хронологічний реєстр – Журнал операцій, забезпечується технічний “ажур”, а при належній організації первинного документування та докумєнтообігу – господарський.

Обліковий реєстр є невід'ємною складовою форми обліку. Реєстри відображають вторинну облікову інформацію (первинне джерело інформації – бухгалтерські документи) та є матеріальним засобом фіксації на рахунках даних про факти господарської діяльності підприємства. Паперові реєстри призначені для формування в них заздалегідь встановленого переліку показників. В основу побудови реєстрів бухгалтерського обліку паперових форм покладено принцип надлишку, тобто фіксуються всі дані, які можуть знадобитись. В умовах застосування комп'ютерів зміст поняття “реєстр бухгалтерського обліку” змінюється. Якщо при безкомп'ютерних способах обробки облікових даних під реєстром бухгалтерського обліку розуміють засіб, призначений для фіксації, накопичення, систематизації, узагальнення і відображення облікової інформації, то в умовах комп'ютерного бухгалтерського обліку стадія відображення облікової інформації, тобто надання систематизованих облікових даних у зручному для користувача вигляді, як правило, є самостійним процесом, що не пов'язаний зі стадіями накопичення, узагальнення облікової інформації і здійснюється в автоматичному режимі. Первинна облікова інформація накопичується в базі даних комп'ютерної системи, а узагальнюється та систематизується на рахунках, що представлені окремими комірками в пам'яті комп'ютера та є ідеальними, з точки зору теорії бухгалтерського обліку, носіями ознак її групування.

Таким чином, при застосуванні комп'ютерів реєстр втілює в собі єдність трьох складових частин:

- 1) комп'ютерної бази даних з певною структурою, що призначена для накопичення та зберігання облікової інформації на технічних носіях;

ІНФОРМАЦІЙНІ ТА АВТОМАТИЗОВАНІ СИСТЕМИ

- 2) бухгалтерських рахунків, які представлені комірками оперативної пам'яті комп'ютера і служать для систематизації та узагальнення інформації;
- 3) відеограм та машинограм, що призначені для відображення згрупованої та систематизованої облікової інформації.

Оскільки порядок ведення, спосіб і послідовність обробки облікових даних комп'ютерами, формування зведених облікових показників повністю залежать від програми, що використовується при комп'ютерно-комунікаційній формі, важливого значення набуває програмне забезпечення (набір алгоритмів) для обробки облікової інформації. Таким чином, технологічний процес комп'ютерного обліку визначається загальними принципами програмування, й елементи форми знаходять своє конкретне втілення в програмах для комп'ютеризації облікових робіт. Оскільки, залежно від галузі господарської діяльності, кожному підприємству притаманні свої особливості, то слід провести порівняльний аналіз облікових програм, що є на ринку.

Отже, з впровадженням комп'ютерної техніки бухгалтерський облік змінюється. Застосування комп'ютерів впливає на зміст праці облікового персоналу: зменшується кількість механічних операцій з обробки документів, систематизації облікових показників, заповнення реєстрів та звітів. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію та удосконалення обліку і фінансової звітності.

В організації комп'ютерного (автоматизованого) обліку великі перспективи має використання Internet-технологій. Перевагою таких технологій є можливість модернізувати програмне й апаратне забезпечення без суттєвих змін у структурі обчислювальної системи. А також використовувати широкий діапазон технічних засобів з різною обчислювальною потужністю.

Список використаних джерел:

1. Бундюк А.Н. Компьютерная система автоматизации бухгалтерского и налогового учёта. - Одесса, 2004. -- 240с.
2. Бугинець Ф.Ф. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: Підручник. - Житомир: ПП "Рута", 2002. - 544с.

3. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту. – К.: Знання-Прес, 2003. – 349с.
4. Шуремов Е.А., Умнова Э.А., Воропаева Т.В. Автоматизированные информационные системы бухгалтерского учета, анализа, аудита: Учебн. пособие для вузов. – СПб.: Перспектива, 2001. – 363с.

С.І.Житарюк,

О.В.Житарюк,

Чернівецький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ,
м. Чернівці

Моделювання інформаційних потоків у діяльності банків

У даній статті розглянуто дослідження проблеми моделювання інформаційних потоків у банківській діяльності. Основний акцент приділяється аналізу джерел і каналів надходження інформації та її моделюванню у фінансовій, біржовій діяльності комерційних банків.

In given clause the research of a problem of modeling of information flows in bank activity is considered. The basic accent will be given to the analysis of sources both channels of receipt of the information and its modeling in financial, exchange activity of commercial banks.

Надійна банківська і фінансова система є основним стержнем у розвитку й успішному функціонуванні ринкової економіки, а також необхідною передумовою росту і стабільності економіки в цілому. Побудова такої системи неможлива без використання нових інформаційних технологій та моделювання інформаційних потоків. Слід зазначити, що не всі існуючі інформаційні системи побудовані на застосуванні економіко-математичних моделей. Автоматизація банківської діяльності дозволяє, по-перше, забезпечити злагоджене функціонування платіжного механізму, по-друге, значно прискорити оборот засобів, що є актуальним в умовах гострої платіжної кризи.

Успіхи у розвитку інформаційних технологій - персоналізація засобів обчислювальної техніки і неперервний ріст функціональних можливостей потоків прикладних програм привели до того, що багато відкриттів виявились доступними для практичного користувача. У свою чергу, це